

İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ
BİLİŞİM VE TEKNOLOJİ HUKUKU YÜKSEK LİSANS DERSİ ÖDEVİ

Kime : Doç. Dr. Mehmet Bedii Kaya
Kimden : Güher Dilan Yazıcı (125691013)
Tarih : 26.12.2025
Konu : Bilişim ve Teknoloji Hukuku dersi ödev sorularına ilişkin cevaplardır.

Bilişim ve Teknoloji Hukuku Dersi kapsamında yanıtlanması gereken sorular ve olay metnini içeren ödev aşağıdaki şekildedir:

ÖDEV 1
TÜM ÖĞRENCİLER İÇİN ZORUNLU

İş dünyasının önde gelen iş kadınlarından Tuğçe ve Gizem, Mardin’de yerel olarak üretilen ürünleri internette satmak için çalışma başlatır. Tuğçe, Türkiye’nin en büyük online platformlarından olan MardinSepeti.com isimli online pazar yerinde satış yapmanın en pratik olduğunu düşünmektedir. Gizem ise RealMardin.com isimli web sitesi üzerinden doğrudan satış yapmanın pratik olduğunu düşünmektedir. Tuğçe, MardinSepeti.com platformunda satıcı hesabını oluşturur. Gizem ise RealMardin.com isimli kendi web sitesini yapmak için kuzeniyle anlaşır.

SORU 1- Tuğçe ve Gizem, internet ortamında satış yapmak için kimlerle hangi sözleşme ilişkisine girmek durumunda kalacaklardır? Tüm ihtimalleri değerlendiriniz.

SORU 2- Tuğçe ve Gizem’in tercihlerinin hukuki ve teknik avantajları ve dezavantajları nelerdir? Tüm ihtimalleri değerlendiriniz. Etraflıca tartışınız.

SORU 3- Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara getirilen elektronik ticaret lisansı uygulamasının yerindeliğini ve hukukiliğini etraflıca tartışınız.

İletilen olay metni ve ilgili sorulara ilişkin cevaplarımı aşağıda sırası ile dikkatinize sunarım.

Cevap-1: Soru-1'e ilişkin cevaplarımı Tuğçe Hanım ve Gizem Hanım özelinde öncelikle hukuki statülerini tespit ederek aşağıda dikkatinize sunarım.

Tuğçe Hanım

Tuğçe Hanım Türkiye'nin en büyük online platformlarından MardinSepeti.com isimli online pazar yerinde Mardin'de yerel olarak üretilen ürünleri satmak istemektedir. Tuğçe Hanım tarafından yapılmak istenen faaliyet internet üzerinden gerçekleştirilen yani tarafların fiziken bir araya gelmeyerek gerçekleştireceği bir iktisadi faaliyettir. Dolayısıyla bir elektronik ticaret faaliyeti söz konusu olacağından 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ("Kanun") ve ilgili ikincil düzenlemeler uygulama alanı bulacaktır. Tuğçe Hanım MardinSepeti.com isimli elektronik ticaret pazar yerinde mal teminine yönelik bir faaliyet gerçekleştireceğinden Kanun kapsamında hizmet sağlayıcıdır ve aynı zamanda Kanun kapsamındaki istisnalardan biri söz konusu olmadığından elektronik ticaret hizmet sağlayıcıdır.¹ MardinSepeti.com isimli elektronik ticaret pazar yeri ise başkalarına ait iktisadi ve ticari faaliyetin yapılmasına olanak sağladığından aracı hizmet sağlayıcıdır ve aynı zamanda Kanun kapsamındaki istisnalardan biri söz konusu² olmadığından elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıdır. Tuğçe Hanım'ın fiziki olarak satış yaptığı bir mağazası bulunmakta ise toplam satış hasılatının yarısından fazlasını elektronik ticaret dışındaki satışlardan elde ettiği sürece Kanun kapsamında elektronik ticaret hizmet sağlayıcının yükümlülüklerini düzenleyen Ek Madde 3'e tabi olmayacaktır. Bu ön değerlendirme sonrasında bir platform üzerinden satış yapacak olan Tuğçe Hanım'ın imzalayabileceği sözleşmelere ilişkin bir değerlendirme yapmak gerekirse;

- Tuğçe Hanım satışa sunacağı ürünleri üçüncü bir taraftan tedarik ediyor ise öncelikle bir tedarik sözleşmesi akdetmelidir.
- Bir hizmet sağlayıcı olarak Tuğçe Hanım, öncelikle MardinSepeti.com ile bir satıcı üyelik sözleşmesi akdetmelidir. Bu sözleşme kapsamında platformu kullanım şekli, tarafların hak ve yükümlülükleri düzenlenecektir.
- MardinSepeti.com üzerinden ürünlerin tüketicilere satışı yapılıyor ise tüketiciler ile mesafeli satış sözleşmesi akdetmesi gerekecektir. Diğer yandan, MardinSepeti.com üzerinden ürünler doğrudan tüketicilere değil perakendecilere satılıyor ise bu durumda bir ticari satış sözleşmesi akdedilmesi gerekecektir.
- MardinSepeti.com ile akdedilen satıcı üyelik sözleşmesi kapsamında lojistik hizmetine ilişkin bir düzenleme yapılmamış ise yani platform lojistik hizmetini sağlamıyor ise ürünlerini alıcılara ulaştırabilmek için bir lojistik firması ile lojistik/taşıma sözleşmesi imzalamalıdır.

¹ 6563 Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Madde 1/(3) 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu, 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu, 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu, 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun ve 5/11/2018 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunuyla kuruluş ve faaliyetleri düzenlenen ve bu kanunlara göre yetkilendirilerek münhasıran yetkilendirildikleri konularda faaliyet gösterenler ile 14/3/2007 tarihli ve 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde tanımlananlar ile bunların verdiği yetki dâhilinde münhasıran şans ve bahis oyunları alanında faaliyet gösterenler bu Kanunun uygulanmasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcı kabul edilmez.

² 6563 Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Madde 1/(3)

	▪ Markasının görünürlüğü sağlamak adına bir hizmet sağlayıcı ile dijital pazarlama sözleşmesi yapabilir. ▪ Çağrı hizmeti, entegrasyon hizmeti, depo hizmeti, satış sonrası hizmetler, muhasebe hizmeti, hukuki danışmanlık hizmeti gibi hizmetler için de üçüncü taraf hizmet sağlayıcılardan hizmet almak ister ise bu kapsamda da hizmet sözleşmeleri imzalaması gerekecektir. Kendi markasının satışını yapıyor ise markasını tescil edilmesi ve marka ihlallerine karşı koruması için bir hizmet sağlayıcı ile danışmanlık sözleşmesi imzalayabilir. ▪ Tüm bunların yanında, Tuğçe Hanım sözleşme akdedeceği üçüncü taraflardan hizmet almadan önce gizlilik sözleşmesi ve/veya veri aktarım sözleşmesi imzalayabilir.
Gizem Hanım	Gizem Hanım RealMardin.com isimli web sitesi üzerinden Mardin’de yerel olarak üretilen ürünlerin doğrudan satışını yapmak istemektedir. Gizem Hanım tarafından yapılmak istenen faaliyet internet üzerinden gerçekleştirilen yani tarafların fiziken bir araya gelmeyerek gerçekleştireceği bir iktisadi faaliyettir. Dolayısıyla bir elektronik ticaret faaliyeti söz konusu olacağından Kanun ve ilgili ikincil düzenlemeler uygulama alanı bulacaktır. Gizem Hanım doğrudan kendi satış kanalı üzerinden bir satış gerçekleştireceğinden bu faaliyet Kanun kapsamında hizmet sağlayıcıdır ve aynı zamanda Kanun’un 1/3 maddesi kapsamındaki istisnalardan biri söz konusu olmadığından³ elektronik ticaret hizmet sağlayıcıdır. Gizem Hanım’ın fiziki olarak satış yaptığı bir mağazası bulunmakta ise toplam satış hasılatının yarısından fazlasını elektronik ticaret dışındaki satışlardan elde ettiği sürece Kanun kapsamında elektronik ticaret hizmet sağlayıcının yükümlülüklerini düzenleyen Ek Madde 3’e tabi olmayacaktır. Bu ön değerlendirme sonrasında doğrudan satış kanalı üzerinden satış yapacak olan Gizem Hanım’ın imzalayabileceği sözleşmelere ilişkin bir değerlendirme yapmak gerekirse; ▪ Gizem Hanım öncelikle kuzeni ile RealMardin.com adlı web sitesinin oluşturulması için bir sözleşme akdetmiştir. Gizem Hanım satışa sunacağı ürünleri bir tedarikçiden alıyor ise tedarikçi ile tedarik sözleşmesi imzalaması gerekir. ▪ Gizem Hanım veya kuzeni tarafından hizmet sağlayıcı ile alan adı kullanım sözleşmesi akdederek RealMardin.com adlı alan adının kullanımını almalıdır. Ayrıca bir hosting sağlayıcı ile hosting sözleşmesi akdetmelidir. ▪ Bir internet sitesi altyapı sağlayıcı ile sözleşme akdederek bilgisayar tabanlı bir yazılımı kiralayabilir. ▪ RealMardin.com üzerinden ödeme alabilmek için bir ödeme kuruluşu ile ödeme hizmetlerine ilişkin bir hizmet sözleşmesi akdetmelidir. ▪ Tüketicilere yönelik bir satış gerçekleştirecek ise tüketiciler ile mesafeli satış sözleşmesi akdetmelidir. Diğer yandan, RealMardin.com üzerinden ürünler

³ 6563 Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Madde 1/(3)

doğrudan tüketicilere değil perakendecilere satılıyor ise bu durumda bir ticari satış sözleşmesi akdedilmesi gerekecektir.⁴

- Ürünlerini alıcılara ulaştırabilmek için bir lojistik firması ile lojistik/taşıma sözleşmesi imzalamalıdır. Stok ve satış fiyatları gibi hususları daha rahat yönetebilmesi için bir hizmet sağlayıcı ile sözleşme yaparak yazılım kiralayabilir.
- Markasının görünürlüğü sağlamak adına bir hizmet sağlayıcı ile dijital pazarlama sözleşmesi yapabilir. Ayrıca arama motorlarında RealMardin.com'un görünürlüğü artırmak için bir hizmet sağlayıcı ile SEO sözleşmesi yapılabilir. RealMardin.com'da siber güvenliği sağlamak adına bir hizmet sağlayıcı ile yazılım lisans sözleşmesi yapabilir.
- Çağrı hizmeti, entegrasyon hizmeti, depo hizmeti, İYS entegratörlük hizmeti, satış sonrası hizmetler, muhasebe hizmeti, hukuki danışmanlık hizmeti gibi hizmetler için de üçüncü taraf hizmet sağlayıcılardan hizmet almak ister ise bu kapsamda da hizmet sözleşmesi imzalaması gerekebilir.
- Yurt dışına satış planlaması yapıyor ise Gamze Hanım bu durumda yurt dışı lojistik firmaları ile de lojistik/taşıma sözleşmesi yapmalı, yurtdışı satışları yağabilecek bir ödeme kuruluşu ile sözleşme imzalamalı, gümrük danışmanlığı için sözleşme imzalayabilir ve gümrük işlemlerini gerçekleştirebilmek için üçüncü taraf hizmet sağlayıcılar ile sözleşme imzalayacaktır.
- Web sitesindeki ürünlerde kendi markasını kurmuş ve bu marka üzerinden satış yapıyor ise markasının tescili ve marka hakkı ihlallerine karşı danışmanlık hizmeti alabilir.
- Tüm bunların yanında, Gizem Hanım sözleşme akdedeceği üçüncü taraflardan hizmet almadan önce gizlilik sözleşmesi ve/veya veri aktarım sözleşmesi imzalamalıdır.

Cevap-2: Soru-2'e ilişkin cevaplarımı karşılaştırmalı olarak aşağıda dikkatinize sunarım.

Soru-1 kapsamında Tuğçe Hanım ve Gizem Hanım'ın Kanun kapsamında statüsü hakkında yapmış olduğum değerlendirme ışığında esasında Tuğçe Hanım aracılı satış yöntemini, Gizem Hanım ise doğrudan satış yöntemini kullanmaktadır diyebiliriz. Tuğçe Hanım ve Gizem Hanım'ın tercihlerinin hukuki ve teknik avantaj ve dezavantajlarını bu soru kapsamında ele alacağım.

⁴ Bu ihtimalde Gizem Hanım web sitesini münhasıran kendi markasını bayilik ve acentelik gibi sözleşmeler kapsamında satışa sunulduğu elektronik ticaret pazar yeri gibi kullanır ise bu durumda Kanun'un elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar için öngörmüş olduğu yükümlülüklerle tabi olmayacaktır.

Tuğçe Hanım MardinSepeti.com sitesinde bir satıcı olacağından platformun kendisinden talep ettiği bilgi ve belgeleri sunması ve satıcı üyelik sözleşmesini akdetmesi gerekecektir. Bu işlemlerin tamamlanmasının ardından, platformun sağladığı satıcı paneli üzerinden ürün bilgilerini, fiyatları ve stok durumunu girerek ürünlerini sisteme yükleyebilir ve satış faaliyetlerine başlayabilir. Birçok platform lojistik hizmeti de sağladığından lojistik hizmeti almasına da gerek olmayabilir. Buna karşılık Gizem Hanım, satış faaliyetlerine başlayabilmek için öncelikle RealMardin.com alan adını tahsis etmeli, internet sitesinin teknik altyapısını oluşturmalı, web sitesinin çalışmasını sağlayacak yazılım altyapısını oluşturmalı, ödeme alma süreçlerinin yürütülebilmesi için bir ödeme kuruluşu ile ödeme hizmetleri sözleşmesi yapılmalı, lojistik hizmeti gibi birçok hizmet almalı ayrıca site güvenliği, veri yedekleme hizmetlerini sağlamalıdır. Sonuç itibarıyla, Tuğçe Hanım'ın faaliyete başlamak için taraf olacağı sözleşme tarafları Gizem Hanım'a göre daha az olacağından hukuki olarak sözleşmesel riski de daha az olacaktır. Ancak Gizem Hanım birçok üçüncü taraf hizmet sağlayıcı ile sözleşmesel bir ilişki içerisinde olacağından üstlendiği yükümlülükler bakımından da sözleşmesel riski yüksek olacaktır.

Ayrıca Tuğçe Hanım MardinSepeti.com platformu üzerinden satış yapacağından ağ etkisinden yani platformun halihazırda bir müşteri kitlesi olduğundan görünür olması daha kolay olacaktır. Ancak Gizem Hanım açısından ise sitesinin arama motorunda görünür olmasını sağlamak için ve reklam faaliyetlerini yürütmek için ayrıca çalışma yapması, SEO çalışmaları, arama motorları ile entegrasyon çalışmaları ve bunlara ciddi yatırımlar yapmalıdır. Dolayısıyla Tuğçe Hanım için faaliyete başlamak Gizem Hanım'a göre daha az maliyetli ve daha az işlem gerektiren bir süreç olacaktır. Gizem Hanım faaliyetlerine başlayabilmek için daha fazla yatırım maliyetine katlanmalı, üçüncü taraflar ile daha fazla işlem yapmalı ve web sitesinde daha fazla emek ve zaman harcamalıdır. Bu yoğun emek ve zaman için de personel istihdam etmesi gerekebilir.

Tuğçe Hanım yapmış olduğu satışlar bakımından MardinSepeti.com adlı platforma aradaki sözleşme kapsamında komisyon ödeyebilir ve platformun kendisine dayatmış olduğu en çok kayırlan müşteri koşulu gibi tek taraflı sözleşme koşullara katlanmak durumunda kalabilir. Müşteriler de esasında MardinSepeti.com'un portföyünde olacaktır. Ayrıca Tuğçe Hanım platformun kurallarına uymak zorundadır. Aksi halde sayfanın kapatılması, platformdan çıkarılma gibi yaptırımlar söz konusu olabilir. Ancak Gizem Hanım kendi web sitesi üzerinden yapacağı satışlar bakımından komisyon ödemeyeceği için karı daha fazla olabilir ve satış fiyatını ve diğer koşulları istediği şekilde belirleyebilecektir. Diğer yandan, Gizem Hanım kendi müşteri portföyüne sahip olacak ve zaman içinde bir know-how geliştirmesi, verileri kullanarak ticari stratejiler belirlemesi mümkün olacaktır. Bu kapsamda platformdan çıkarılma gibi riskler de söz konusu olmayacaktır.

Ayrıca MardinSepeti.com platformu yurt dışına satış gerçekleştiriyor ise Tuğçe Hanım platformun yabancı müşterilerine de ulaşabilecek ve yurt dışına satış yapabilmek imkânı elde edebilecektir. Ayrıca platformun yabancı dilde de kullanılabiliyor olması, gümrük vb süreçleri konusunda standart uygulamalara sahip olması Tuğçe Hanım açısından avantajlıdır. Diğer yandan Gizem Hanım yabancı bir müşteri kitlesine sahip olabilmek için sitesinde farklı dil seçenekleri sunmalı, yurt dışına yönelik pazarlama faaliyetleri yürütmeli ve lojistik ve gümrük süreçlerinin hızlı ve kolay şekilde yürütülmesini sağlamalıdır.

Tuğçe Hanım'ın satış yapmış olduğu müşteri verilerine ve diğer verilere (ürün bilgileri, satış bilgileri, yorumlar gibi) erişimi MardinSepeti.com adlı platform ile yapmış olduğu sözleşme kapsamında belirlenecektir. Verileri daha sonra başka bir platforma veya kendi satış kanalına taşımak istemesi halinde bu sözleşme kapsamında mümkün olmayabilir. Ancak Gizem Hanım müşteri verilerine ve diğer verilere doğrudan sahip olacak ve verileri kullanarak satış stratejileri, pazarlama stratejileri geliştirebilir, başka platforma veya satış kanalına doğrudan taşıyabilir.

Günümüzde mobil cihazlardan yapılan alışverişler yüksek olduğundan Gizem Hanım'ın web sitesinin mobil cihazlardan görünümü için ayrıca bir çalışma yapmalı ve hatta mobil uygulama dahi geliştirebilir. Mobil uygulamanın geliştirilmesi de ayrıca bir emek ve maliyeti beraberinde getirmektedir. Tuğçe Hanım ise web ve mobil görünürlüğü platform tarafından sağlandığından için ayrıca bir çalışma yapmasına gerek kalmayacaktır.

Tuğçe Hanım MardinSepeti.com sitesinde satış yaptığından bu platform hakkında tüketicilerde oluşan yanlış algılar, yanıltıcı haberler (örneğin dolandırıcılık), platformun düzenleyici ve denetletici regülatörler tarafından yaptırıma tabi tutulmasından veya platformun yazılımlarından kaynaklanan sorunlardan doğrudan etkilenebilir, repütasyon kaybı yaşayabilir ve satışlarındaki karı düşebilir.

Gizem Hanım kendi web sitesi üzerindeki trafiği artırması ve belli bir müşteri portföyüne ulaşması halinde yeni iş kolları geliştirebilir ve web sitesi üzerinde yeni yatırım alanları oluşturabilir. Kendi web sitesi üzerinde başarı sağlaması halinde zamanla başka satıcıların da satış yapmasına imkân tanıyarak aynı zamanda bir aracı hizmet sağlayıcı olarak faaliyet gösterebilir.

Son olarak mevzuata uyum ve siber güvenlik açısından da değerlendirme yapmak gerekirse, Gizem Hanım tabi olduğu mevzuatlara uyum için ciddi bir uyum çalışması yürütmelidir ve bu da bir maliyet doğuracaktır. Tuğçe Hanım açısından ise platformlar genellikle büyük ölçekli olduklarından düzenleyici otoriteler tarafından daha fazla regüle edilmekte olduklarından mevzuata uyum çalışmalarına yoğunluk vermektedirler. Bu anlamda regülasyon değişikliklerinde öncelikle MardinSepeti.com bir uyum süreci yürütecektir. Bu anlamda Tuğçe Hanım daha esnek olabilir, platformun yönlendirmelerini takip edebilir, platformdaki diğer satıcıların uyumunu takip edebilir.

Cevap-3: Soru-3'e ilişkin tartışmalarımı aşağıda dikkatinize sunarım.

Elektronik Ticaret Lisansı: Dijital Pazardaki Büyük Aktörlerin Ekonomik Yükümlülüğü

Elektronik ticaret lisansı, 7416 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'a ("**Kanun**") eklenen en önemli değişikliklerdendir.⁵ Düzenlemeye göre bir takvim yılındaki net işlem hacmi on milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar ve büyük ölçekli ve çok büyük ölçekli elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar ile orta, büyük ve çok büyük elektronik ticaret hizmet sağlayıcı (hep birlikte "**elektronik ticaret aktörleri**") olarak anılacaktır) faaliyetine devam edebilmek için Bakanlık'tan lisans almak ve lisansını yenilemek zorundadır.⁶ Düzenlemenin devamında ise net işlem hacmi esas alınarak kademeli bir lisans ücreti belirleme yöntemi benimsenmiştir. Bir takvim yılındaki net işlem hacmi ne kadar artarsa lisans ücreti de artmaktadır. 2022 yılında ise Elektronik Ticaret Aracı Hizmet Sağlayıcı ve Elektronik Ticaret Hizmet Sağlayıcılar Hakkında Yönetmelik ("**Yönetmelik**") çıkarılmış ve elektronik ticaret lisansına ilişkin detaylar Yönetmelik kapsamında da düzenlenmiştir.⁷ İşbu yazı kapsamında ise elektronik ticaret lisansının yerindeliği ve hukukiliği ele alınacaktır.

⁵ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/07/20220707-2.htm> (Erişim Tarihi: 18.12.2025)

⁶ <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/kanunlar/elektronik-ticaretin-duzenlenmesi-hakkinda-kanun-6563> (Erişim Tarihi: 18.12.2025)

⁷ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/12/20221229-5.htm> (Erişim Tarihi: 18.12.2025)

Kanun ve Yönetmelik'e göre elektronik ticaret lisansının alınabilmesi için lisans ücretinin ödendiğine ilişkin belgenin ibrazı yeterli görülmüştür. İlave herhangi bir şart veya yasal standart aranmamaktadır. Ancak idare hukuku perspektifinden bakıldığında "lisans" bir faaliyetin yapılabilmesi için devlet tarafından makamları tarafından verilen izini ifade etmektedir. Düzenleyici ve denetleyici otoritelerin lisans verme, lisans şartlarını belirleme ve faaliyet durdurma, lisans iptali gibi idari yaptırım yetkileri bulunmaktadır.⁸ Bu kapsamda düzenleyici ve denetleyici otoriteler tarafından verilen lisanslar bir tek taraflı idari işlemdir. Kanun ve diğer düzenlemeler kapsamında da lisans şartları açıkça düzenlenmiş ve bu şartların sağlanması halinde belli bir ücret karşılığında lisans verilmesi, otoritenin şartları denetleme yetkisinin olduğu belirtilmiştir.⁹ Esasında burada düzenleyici ve denetleyici otoritelerin bu faaliyetleri bir lisansa, izne tabi kılmasında bir kamu yararı vardır ve bu faaliyet alanında faaliyet gösterecek her işletme bu izne tabi tutulur. Kanun kapsamında düzenlenen elektronik ticaret lisansına baktığımızda ise lisans almak için lisans ücretinin ödenmesi dışında bir şart aramadığından ve düzenleme amacı bakımından bir kamu yararından bahsetmek zor olduğundan burada idare hukuku kapsamında bir lisanstan söz etmek doğru olmaz. Kaldı ki idare tarafından verilen herhangi bir kıt kaynak da söz konusu değildir. Üstelik burada izin verilen faaliyet bir elektronik ticaret faaliyetidir yani ticari hayat devlet eli ile sınırlandırılmaktadır. Ayrıca elektronik ticaretteki tüm aktörlerin tabi olduğu bir düzenleme olmayıp sadece belli eşikleri aşan ticari elektronik aktörleri bu düzenlemeye tabidir. Tüm bu değerlendirmeler de bu yükümlülüğün daha çok kamu maliyesine bir kaynak sağlamak amacıyla getirildiği düşüncesi oluşturmaktadır. Ancak Anayasa Mahkemesi söz konusu düzenlemenin elektronik ticaretin dengeli ve sağlıklı şekilde büyümesi ve gelişmesine katkıda bulunmasından dolayı kamu yararına hizmet ettiğini değerlendirmiştir.¹⁰

Diğer yandan, vergi kamusal hizmetlerin gerektirdiği giderler ve kamu borçlarını karşılamak için gerçek ve tüzel kişilerden alınan cebri niteliğe sahip parasal bir karşılığı ifade eder.¹¹ Vergi kanunda düzenlenir ve vergiyi doğuran olayın gerçekleşmesi ile herhangi bir istisna söz konusu değil ise vergi borcu tahakkuk eder. Somut düzenlemeye baktığımızda ise ekonomik yükümlülük Kanun kapsamında düzenlenmiştir ve belli eşiklerin aşılması halinde faaliyete devam edebilmek için devlete Kanun kapsamında hesaplanan bir lisans bedelinin ödenmesi öngörülmüştür. Ayrıca Kanun kapsamında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar bir istisna düzenlenmiş ve buna göre elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının markasını taşıyan ürünlerin bayilik ve acentelik gibi sözleşmeler kapsamında satışa sunulduğu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı açısından uygulanmayacaktır. Bu düzenlemenin vergi ile arasında bir benzerlik kurulması açısından incelenirse de devlete ödenen bir parasal karşılık söz konusudur ve vergiyi doğuran olay olarak eşiklerin aşılmasından bahsedilebilir. Burada vergi hukukunda olduğu gibi devletin bir cebri icra uygulaması söz konusu değildir, elektronik ticaret aktörleri faaliyete devam edebilmek için bu ödemeyi gerçekleştirmelidir. Ayrıca aşağıda detaylı olarak açıklanacağı üzere, bir kamu hizmetinin finanse edilmesi amacı değil bir rekabet endişesinin giderilmesi amacıyla bu düzenleme getirilmiştir. Öte yandan, düzenleme kapsamında lisans ücreti hesaplanırken net işlem hacmi esas alınmaktadır. Yani net gelir veya karlılık gibi kriterler ele alınmamıştır. Her ne kadar düzenleme kapsamında belli bir ekonomik hacme ulaşan elektronik ticaret aktörlerinden belli bir parasal karşılığın Bakanlıkça peşin olarak tahsil edilip genel bütçeye aktarılması söz konusu ise de tam olarak bir vergi yükümlülüğünden bahsetmek yerinde değildir.

⁸ Erol, Mesut (2010) Kamu Hizmetlerinin Görülüş Usullerinden Ruhsat (Lisans, İdari İzin, Yetkilendirme) Yöntemi ve Düzenleyici ve Denetleyici Kurumların Lisans Konusundaki Yetkilerinin Danıştay Kararları Çerçevesinde Değerlendirilmesi, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, s.351-360

⁹ 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu madde 4 ve devamı hükümleri; 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun kapsamında yayın lisansı verilmesi; 5411 sayılı Bankacılık Kanunu madde 6 vb.

¹⁰ Anayasa Mahkemesi 01.02.2024 tarihli ve 2023/177 E. 2024/30 K. Sayılı Kararı (www.lexpera.com.tr)

¹¹ Çağan, Nami (1982) Vergilendirme Yetkisi, İstanbul, Kazancı Hukuk Yayınları, s.5

Anayasa Mahkemesi Kararı'nda ise bu lisans ücretinin resim benzeri mali yükümlülük olduğunu değerlendirmiştir.¹²

Yukarıda değerlendirme ışığında, esasında burada Kanun koyucunun tam olarak idare hukuku anlamında bir lisans ve vergi hukuku açısından klasik bir vergi düzenlemesi olduğundan bahsedemeyiz. Burada dijital pazarda belli hacimlere ulaşan elektronik ticaret aktörlerine ekonomik bir yükümlülük getirilmek ve kamu maliyesine bir kaynak sağlamak istendiği söylenebilir. Kanun'un ek madde 4/7 ye göre lisans ücretinin hesaplanmasına ilişkin yurt dışına yapılan satışların ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'ndan alınan teşvik belgesi ile gerçekleştirilen yatırım harcama tutarının net işlem hacminden düşülebileceği düzenlenmiştir. Kanun koyucunun bir yandan dijital pazarda yurt içindeki büyük aktörlerin daha fazla büyümesine ekonomik bir yükümlülük getirerek sınırlama getirmesi söz konusu iken bir taraftan da bu büyük aktörlere bu ekonomik yükümlülüğün kaçınmak veya bu ekonomik yükümlülüğü azaltmak için ihracat faaliyetlerini artırma yönünde bir kapı aralamaktadır.

Elektronik ticaret lisansının neden kanun koyucu tarafından düzenlendiğini anlamak adına kanun gerekçesine baktığımızda gerekçede özetle elektronik ticarete sınırlı sayıda işletmelerin faaliyet gösterdiği, bunların piyasaya hakim olmaya başladığı, bu işletmelerin ağ etkisi ile pazara girişi engelledikleri, pazara girecek işletmeler açısından dışsallık oluşturdıkları, pazarın giderek oligopol bir özellik kazanmaya başladığı, hızlı büyümenin rekabet endişeleri doğurduğu ve bu sorunun çözümü açısından ise pazara yeni giren işletmeleri korumak amacıyla bu yükümlülüğün düzenlendiği ifade edilmiştir.¹³ Görüldüğü üzere esasında kanun koyucu bir rekabet endişesi sebebiyle bu düzenlemeyi getirdiği rahatlıkla söylenebilir. Dolayısıyla ilgili hükmün bir rekabet politikası kapsamında düzenlendiğini söyleyebiliriz. Peki rekabet endişeleri ekonomik yükümlülük ile çözümlenebilir mi? Kanaatimce bu sorunun cevabı hayır. Çünkü büyük bir ekonomik hacme sahip piyasa gücünü elinde bulunduran elektronik ticaret aktörleri için bu ödeme yükümlülüğü diğer elektronik ticaret aktörleri üzerindeki etkisini değiştirmez. Diğer bir deyişle piyasaya hâkim olan teşebbüslerin ekonomik bir yükümlülük altına alınması rekabet hukukundaki dışlayıcı ve sınırlayıcı etkileri bertaraf etmeyecektir. Çünkü ödeme yükümlülüğü dışında tekelleşmeyi önleme yönünde bir davranış yükümlülüğü içermemektedir. Mantık olarak da teşebbüsün hacmine göre ödeme yükümlülüğü rekabet endişelerini çözebiliyor olsa idi devletin yeni vergi düzenlemeleri bu sorunu ortadan kaldırır ve Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ve ilgili diğer düzenlemelere gerek kalmaz idi. Dahası, düzenleme kapsamında piyasada hâkim durumda olmayan teşebbüsler de bu düzenleme kapsamına girebilir. Dolayısıyla rekabet politikası açısından yerinde bir uygulama olduğundan bahsedilemez. Elektronik ticaret lisansının rekabetçi değil rekabet karşıtı olduğu da doktrinde haklı olarak savunulmaktadır.¹⁴ Diğer yandan, karşılaştırmalı hukuk açısından AB düzenlemesi olan Dijital Markets Act' e (DMA) baktığımızda, dijital piyasalarda geçit bekçilerinin piyasaların rekabetçiliğini bozduğu düşünülen belirli davranışlarını yasaklamaktadır ancak lisans ücretine benzer nitelikte piyasa gücüne erişmeyi önleyen bir ekonomik yükümlülük düzenlenmemektedir.¹⁵

Rekabet hukuku açısından ele alınması gereken husulardan biri de rekabet hukukunda rekabeti etkileyen bir durum ortaya çıkar ve bu durum veya davranışın rekabete etkisi araştırılır ve sonunda rekabete uygun veya rekabete aykırı değerlendirmesi yapılır. Yani *ex post* bir inceleme söz konusu olmaktadır. Ancak söz

¹² Anayasa Mahkemesi'nin 01.02.2024 tarihli ve 2023/177 E. 2024/30 K. Sayılı Kararı 94.paragraf (www.lexpera.com.tr)

¹³ https://www.lexpera.com.tr/Appendix/DRAFT_TR/TA801Y2022N24528_teklifmetni.pdf (Erişim tarihi: 21.12.2025)

¹⁴ Bkz: Sanlı, Kerem Cem; Doğan, Cihan (2023) Rekabet Politikası Açısından Dijital Piyasaların Düzenlenmesi: E-Ticaret Kanunu ve Rekabet Kanunu Değişiklik Taslağı, On İki Levha Yayıncılık, s.234 ve Sanlı, Kerem Cem; Baş, Kadir (2024), E-Ticaret Kanunu Değişiklikleri: Rekabeti Koruyor mu Yoksa Engelliyor mu?, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi • Cilt 30, Sayı 1, s.266

¹⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TEXT/PDF/?uri=CELEX:32022R1925> (Erişim Tarihi:26.12.2025)

konusu düzenlemeye bakıldığında *ex ante* bir düzenleme vardır. Çünkü henüz büyük ölçekteki elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların davranışlarının veya uygulamalarının pazarda dışlayıcı bir etki doğurup doğurmadığı bilinmemektedir ve hiçbir etki değerlendirmesi yapılmamaktadır. Ayrıca düzenlemede rekabeti sınırlayıcı etkiler yasaklanmamakta elektronik ticaret aktörlerinin organik iç büyümeyle piyasa gücü elde etmesini engelleyici hükümler getirmektedir.¹⁶ Diğer yandan, elektronik ticaret aktörlerine getirilen bu yükümlülük nedeniyle platformlarda satış yapan satıcıların ödediği komisyon oranına etki etme olasılığı bulunmaktadır. Yani elektronik ticaret aktörleri açısından getirilen bu maliyet kalemi satıcılardan alınan komisyon oranının artmasına neden olabilir.¹⁷ Ayrıca bu ödeme yükümlülüğü işletmelerin büyüme iştahını azaltacağı için yatırım ve inovasyonu da olumsuz yönde etkileyecektir.¹⁸

Değinilmesi gereken bir diğer husus ise yargı makamlarının söz konusu düzenlemeye bakış açısıdır. Elektronik ticaret lisansına ilişkin Yönetmelik kapsamındaki düzenlemenin Yönetmelik'te yer alan yer alan birçok düzenleme ile birlikte kamu düzenini bozucu nitelikte olduğu, rekabet özgürlüğünün, normlar hiyerarşisi, idari yaptırımların şahsiliği, temel hakların kanunla sınırlanması, tüketicinin haklarının korunması, kuvvetler ayrılığı, hakkın özüne dokunma yasağı, ölçülülük ilkesi, sözleşme özgürlüğü, idari kolluk yetkisinin devredilmesi yasağı, eşitlik ilkesi, ticari sırların ifşasına neden olunması, hukuki güvenlik ilkesi gibi ilkelere aykırı olduğu iddia edilmiş ve Danıştay tarafından yürütmenin durdurulması kararı verilmiştir.¹⁹ Elektronik ticaret lisansının nasıl hesaplanacağına ilişkin Kanun hükmünün Anayasa'ya uygunluğu ise Anayasa Mahkemesi tarafından incelenmiş ve Anayasa'ya aykırı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.²⁰ Kararda elektronik ticaret alanındaki faaliyetlere sınırlama getirildiği, kademeli olarak artan bir ücret belirlemesi olduğu, Kanun'da öngörülen parasal eşiklerin bazı durumlarda elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların elde ettiği komisyon gelirlerinin büyük bir kısmının veya tümünün lisans ücreti olarak ödemek durumunda kalabilecekleri, kuralda net işlem hacmindeki artış ile ödenmesi gereken lisans ücretinin doğru ve makul oranda artmadığı bu durumun teşebbüs özgürlüğü, mülkiyet hakkını ihlal ettiği ve haksız rekabetin önlenmesi bakımından gerekli olmadığı ve Anayasanın 2., 13., 35. ve 48.maddelerine aykırı olduğu iddia edilmiştir. Anayasa Mahkemesi yapmış olduğu incelemede bu kuralın kamu yararı dışında bir amaca hizmet etmediği, teşebbüs özgürlüğü ve mülkiyet hakkına getirilen kısıtlamanın kamu yararına dayalı meşru amacının bulunduğu ve düzenlemenin ölçülü olduğu sonucuna ulaşmıştır.²¹

Yukarıdaki değerlendirmeler ışığında sonuç itibarıyla, elektronik ticaret lisansının aslında düzenleme amacına hizmet etmediği ve aksine rekabetçi olmayan atmosfer yaratma riski taşıyan kamu maliyesine kaynak niteliğinde bir düzenlemedir. Elektronik ticarete sözleşme özgürlüğünün ve teşebbüs özgürlüğünün sınırlandırılması inovasyonun ve gelişmelerin önüne geçebileceği gibi uzun vadede tüketici refahını da olumsuz yönde etkileyebilir.

¹⁶ Sanlı, Kerem Cem; Baş, Kadir (2024), s.255

¹⁷ Sanlı, Kerem Cem; Doğan, Cihan (2023), s.235

¹⁸ Sanlı, Kerem Cem; Doğan, Cihan (2023), s.234

¹⁹ Danıştay 10 Dairesi'nin, 8.5.2023 tarihli, E. 2023/465 K. Sayılı YD kararı (www.lexpera.com.tr)

²⁰ Anayasa Mahkemesi'nin 01.02.2024 tarihli ve 2023/177 E. 2024/30 K. Sayılı Kararı (www.lexpera.com.tr)

²¹ Anayasa Mahkemesi'nin 01.02.2024 tarihli ve 2023/177 E. 2024/30 K. Sayılı Kararı'nda Basri Bağcı'nın karşı oyunda net işlem hacmi kriterinin aşırı artan oranlara tabi tutulması Anayasa'nın 48.maddesinde düzenlenen sözleşme hürriyetine müdahale niteliği taşıdığı belirtilmiştir.

KAYNAKÇA

1. Kaya, Mehmet Bedii (2022) Avrupa Birliği, P2B Tüzüğü Aracı Hizmet Sağlayıcılar ve Arama Motorları için Adil ve Şeffaf Platform Kuralları, On İki Levha Yayıncılık
2. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/07/20220707-2.htm> (Erişim Tarihi: 18.12.2025)
3. <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/kanunlar/elektronik-ticaretin-duzenlenmesi-hakkinda-kanun-6563> (Erişim Tarihi: 18.12.2025)
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/12/20221229-5.htm> (Erişim Tarihi: 18.12.2025)
4. Erol, Mesut (2010) Kamu Hizmetlerinin Görölüş Usullerinden Ruhsat (Lisans, İdari İzin, Yetkilendirme) Yöntemi ve Düzenleyici ve Denetleyici Kurumların Lisans Konusundaki Yetkilerinin Danıştay Kararları Çerçevesinde Değerlendirilmesi, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, s.351-360
5. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6446.pdf> (Erişim Tarihi: 18.12.2025)
6. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6112.pdf> (Erişim Tarihi: 18.12.2025)
7. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5411.pdf> (Erişim Tarihi: 18.12.2025)
8. Anayasa Mahkemesi 01.02.2024 tarihli ve 2023/177 E. 2024/30 K. Sayılı Kararı (www.lexpera.com.tr)
9. Çağan, Nami (1982) Vergilendirme Yetkisi, İstanbul, Kazancı Hukuk Yayınları, s.5
10. https://www.lexpera.com.tr/Appendix/DRAFT_TR/TA801Y2022N24528_teklifmetni.pdf (Erişim tarihi: 21.12.2025)
11. Sanlı, Kerem Cem; Doğan, Cihan (2023) Rekabet Politikası Açısından Dijital Piyasaların Düzenlenmesi: E-Ticaret Kanunu ve Rekabet Kanunu Değişiklik Taslağı, On İki Levha Yayıncılık, s.234
12. Sanlı, Kerem Cem; Baş, Kadir (2024), E-Ticaret Kanunu Değişiklikleri: Rekabeti Koruyor mu Yoksa Engelliyor mu?, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi • Cilt 30, Sayı 1, s.266
13. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R1925> (Erişim Tarihi: 26.12.2025)
14. Danıştay 10 Dairesi'nin, 8.5.2023 tarihli, E. 2023/465 K. Sayılı YD kararı (www.lexpera.com.tr)